

Abraham en Sara ontvangen hun beloofde zoon Izak

Schriftlezing: Genesis 21:1-7

Tekst: Genesis 21:1,2

Zingen:

Psalm 108:2

Psalm 101:2

Lofzang van Zacharias: 2, 3

Psalm 86:6

Psalm 68:2

Gemeente, de tekst voor de prediking vindt u in Genesis 21, vers 1 en 2: *En de HEERE bezocht Sara, gelijk als Hij gezegd had; en de HEERE deed Sara, gelijk als Hij gesproken had. En Sara werd bevrucht, en baarde Abraham een zoon in zijn ouderdom, ter gezetter tijd, die hem God gezegd had.*

Gemeente, in Johannes 8 spreekt de Heere Jezus over Abraham, de vader van alle gelovigen. Dan zegt Hij: *Abraham, uw vader, heeft met verheuging verlangd, opdat hij Mijn dag zien zou; en hij heeft hem gezien, en is verblijd geweest.*

Dus Abraham heeft uitgezien naar de dag van Christus. Ja, de Heere Jezus zegt zelfs dat hij die dag gezien heeft. Maar wat is dan de dag van Christus voor Abraham geweest, zo diep in het Oude Testament? Wat bedoelde de Heere Jezus toch met dat wonderlijke woord?

Wanneer we de geschiedenis van Abraham lezen, zien we dat de Heere hem het teken van Zijn genadeverbond gegeven heeft, en dat Abraham dat moest bevestigen aan zijn zaad. En juist in die weg kwam de Heere terug op Zijn belofte dat Abraham en Sara een zoon zouden krijgen. Dat bracht Abraham in grote verwondering en blijdschap. We hebben er al eerder bij stilgestaan: het deed Abraham lachen van blijdschap en verwondering.

En het wonderlijke is: wat de Heere toen beloofd heeft, is gebeurd. Daarom zeggen wij niet te veel, op grond van het getuigenis van de Heere Jezus Zelf, als wij zeggen dat de geboorte van Izak voor Abraham de dag van Christus geweest is. Hij heeft in de geboorte van Izak een vergezicht gekregen op de geboorte van Christus. Toen Izak geboren werd, kreeg Abraham door het geloof een vergezicht naar Bethlehem.

Daarom schrijven we boven de prediking:

Abraham en Sara ontvangen hun beloofde zoon Izak

We letten op drie gedachten:

1. het wonderlijke werk van de Heere,
2. de geloofsgehoorzaamheid van Abraham,
3. de grote blijdschap van Sara.

1: Het wonderlijke werk van de Heere

Gemeente, moet u nagaan: vijftientwintig jaar zijn voorbijgegaan. Een kwart eeuw. Het was vijftientwintig jaar geleden dat de Heere Abraham riep uit Ur der Chaldeeën. Toen beloofde Hij dat Abraham tot een groot volk zou worden. En dat is gebeurd, want tot op vandaag bestaat Israël nog.

Maar wat duurden die vijftientwintig jaren lang, toen Abraham en Sara moesten wachten op de vervulling van Gods belofte. O jawel, zij zijn in die jaren niet omgekomen. De Heere heeft Zijn werk in Abrahams hart en in Sara's hart onderhouden. En elke keer als het nodig was, kwam Hij terug om het geloof te versterken. Het is de goedheid van de Heere geweest dat Hij bij Zijn belofte ook tekenen gegeven heeft: het teken van de sterren, het teken van de besnijdenis. Dat waren middelen waardoor Abraham en Sara mochten geloven tegen hoop op hoop, dat de Heere op Zijn tijd Zijn belofte zou vervullen.

En al waren er momenten dat het geloof verzwakte, en Abraham meer op de omstandigheden keek dan omhoog keek, toch heeft de Heere er Zelf voor gezorgd dat het waarheid werd in het leven van Abraham. Paulus schrijft in Romeinen 4 vers 20:

En heeft aan de belofte Gods niet getwijfeld door ongeloof; maar is gesterkt geweest in het geloof, gevende God de eer.

Is dat niet zo in het zuivere geloofsleven? O ja, er kunnen momenten zijn in het leven van ware gelovigen dat het geloof verzwakt. Misschien zit je vanmorgen zo te luisteren. Kun je het ook niet meer bekijken. Kun je het ook niet meer geloven. Leeft er iets in je ziel van: zouden Gods beloftenissen vervulling missen? Maar als de Heere dan weer eens overkomt, misschien afgelopen zondag, misschien in de afgelopen week, en weer wijst op Zijn Woord, en het geloof komt er weer in mee, komt er dan niet opnieuw een brandend verlangen of de Heere de beloften die Hij gesproken heeft, zou willen vervullen?

Als dat weer in het hart gaat leven, dan sta je op de uitkijk. Dan sta je in je wachttorens met Habakuk. Dan zingt het van binnen: *Mijn ziel wacht ongestoord, Ik hoop in al mijn klachten, Op Zijn onfeilbaar Woord.* Want dat is het toch: Zijn onfeilbaar Woord. *Ja, sterker dan op de morgen Wacht mijn ziel op den HEERE.*

Totdat het Gods tijd is. Dat is altijd de beste tijd. Hij komt nooit te vroeg. Hij komt nooit te laat. Hij weet precies wat Hij doet. En zo brak er ook in het leven van Abraham en Sara die wonderlijke dag aan die beschreven staat in vers 1:

En de HEERE bezocht Sara, gelijk als Hij gezegd had; en de HEERE deed Sara, gelijk als Hij gesproken had.

Dat woord *bezocht* is een prachtig woord, een teer woord, een troostvol woord. De Heere bezocht Sara. Dat betekent veel meer dan alleen maar op bezoek komen. Het betekent: de Heere zag in gunst op Sara neer. De Heere dacht aan Zijn genade voor haar en voor Abraham. Hij ging doen gelijk Hij gesproken had.

En wat had de Heere gesproken? Tweemaal sprak Hij heel duidelijk. In Genesis 17 vers 19: *Voorwaar, Sara, uw huisvrouw, zal u een zoon baren; en gij zult zijn naam noemen Izak.* En een hoofdstuk verder, Genesis 18 vers 10, komt de Heere daarop terug, terwijl Sara achter de tentdeur staat te luisteren: *Ik zal voorzeker weder tot u komen omtrent dezen tijd des levens; en zie, Sara, uw huisvrouw, zal een zoon hebben.*

En is het niet gebeurd? Een jaar later wordt Izak geboren, precies zoals de Heere gesproken had. Echt een wonder. Want het kon helemaal niet meer.

Er wordt in vers 2 gesproken over ouderdom. In het Hebreeuws staat daar een woord dat ziet op iemand die hoogbejaard is. Nou, dat waren Abraham en Sara toch. Abraham was honderd jaar en Sara negentig jaar. En daarbij kwam dat Sara onvruchtbaar was. Dat lezen we al in Genesis 11. En Paulus zegt in Romeinen 4 dat haar moederschoot verstorven was. Medisch gezien kon het bij Sara gewoon niet meer.

En hoe zat dat dan met Abraham? Ook bij hem was het een onmogelijkheid geworden. Romeinen 4 vers 19 zegt van Abraham: *En niet verzwakt zijnde in het geloof, heeft hij zijn eigen lichaam niet aangemerkt, dat alrede verstorven was, omtrent honderd jaren oud zijnde.*

Dus toen Abraham die leeftijd bereikt had, kon hij uit zichzelf ook geen kind meer verwekken. O ja, toen hij zesentachtig jaar was, is Ismaël geboren uit Hagar. Maar toen Abraham eenmaal honderd jaar geworden was, was ook zijn lichaam verstorven. En juist daarom is het voor Abraham en Sara zo'n groot wonder geworden.

Wat bij de mensen onmogelijk is, is mogelijk bij God. Toen Abraham honderd jaar was en Sara negentig, deed de Heere Zijn wonderlijk werk.

Daar liggen lessen in.

De eerste les is deze: de Heere doet altijd wat Hij gesproken heeft. Al kan het soms zo lang duren. Al kunnen er momenten zijn dat je denkt: de Heere is Zijn Woord vergeten, ja, de Heere is mij vergeten. Toch doet Hij op Zijn tijd en op Zijn wijze wat Hij beloofd heeft. Je kunt er misschien van mee zingen uit Psalm 6:

*De HEERE wilde op mijn kermen,
Zich over mij ontfermen;
Hij heeft mijn stem verhoord.
De HEERE zal op mijn smeken
Geen hulp mij doen ontbreken;
Hij houdt getrouw Zijn Woord.*

En als de Heere Zijn Woord vervult, dan doet Hij dat niet voor vijftig procent. En ook niet voor vijfennegentig procent, ook niet voor 99,9%. Maar dan doet Hij het volmaakt, want God is volmaakt. De Heere Jezus heeft gezegd: *Voorwaar zeg Ik u: Totdat de hemel en de aarde voorbijgaan, zal er niet één jota, noch één tittel van de wet voorbijgaan, totdat het alles zal zijn geschied.*

Die twee woordjes, *jota* en *tittel*, zijn de kleinste tekentjes uit het Hebreeuws. De Heere zegt: niet één puntje, niet één komma zal vergaan. Dat zegt Hij van Zijn wet, maar ook van Zijn Woord. Hij doet echt wat Hij gesproken heeft.

Daarom, gemeente, kunt u aan op Zijn Woord. Wat hier in Gods Woord geschreven staat, is waar. En de Heere zal het vervullen op Zijn tijd.

En als er nu vanmorgen een arme zondaar zit die iets weten mag van een woord dat de Heere eens persoonlijk sprak, maar die het kwijtgeraakt is, dan is het nog niet hopeloos. Als de Heere eenmaal zo'n gepast woord geeft, een woord dat precies past bij de nood van je ziel, dan komt Hij daarop terug. Dan gaat Hij Zijn Woord vervullen. Echt waar. Daarom is het niet tevergeefs om te hopen op Zijn onfeilbaar Woord.

Er is nog een les. Als de Heere Zijn Woord gaat vervullen, laat Hij een mens iets ontdekken van zijn eigen totale onmogelijkheid. God werkt door de onmogelijkheden heen. En als het nog nooit onmogelijk geworden is vanuit jezelf, moet je het echt eens nakijken of het wel waar is. Ik zeg dat niet om iets weg te nemen, maar wel om eerlijk met uw ziel om te gaan. Het moet toch echt waar zijn/ Het moet toch uit God zijn?

Steeds weer zie je het in de Schrift: het wordt vanaf de kant van de mens onmogelijk. En dat is pijnlijk. Want wij, rechtzinnige en godsdienstige mensen, menen zoveel te hebben. En als er iets pijnlijk is, dan is het wel dat al die gronden worden weggenomen. Maar de Heere laat een mens vastlopen.

Hoe doet Hij dat? Hij gebruikt daar bijvoorbeeld Zijn heilige wet voor, om te laten zien hoe slecht je bent en dat er in jezelf geen goed is. Hij kan je laten vastlopen met je ongeloof. Hij kan iets van Zijn recht afdrukken in je hart, zodat je voelt: aan Zijn recht moet voldaan worden. En daar sta je dan met lege handen. Onmogelijk. Of Hij laat je je totale onmacht zien om het goede te doen, om de wet te houden.

En waarom doet de Heere dat? Maar met één doel: opdat de onmogelijkheid bij de mens zou uitdrijven naar de mogelijkheid bij God. Dat je gaat ontdekken: bij mij is het totaal onmogelijk, maar daartegenover ligt in Christus de totale mogelijkheid.

Daarom kan het ook niet bestaan dat mensen spreken van geloof in Christus, terwijl ze nog nooit vastgelopen zijn met hun zonde, ongerechtigheid en ongeloof. Maar hoe anders wordt het wanneer je met Abraham en Sara ontdekken moet: aan mijn kant is het echt onmogelijk. En dan? Dan gaat God Zijn werk doen.

Is dat ook niet gebeurd bij de komst van Christus in deze wereld? Denk eens aan Maria. Toen Gabriël tegen haar zei dat zij zwanger zou worden van Christus, zei ze: *Hoe zal dat wezen, dewijl ik geen man bekenne?* Maria kon het ook niet bekijken. Maar toen klonk het: *Want geen ding zal bij God onmogelijk zijn.*

En zo gaat het nu ook als Christus in het hart van een zondaar geboren wordt. Dan wordt het een wonder van Gods kant alleen.

2: De geloofsgehoorzaamheid van Abraham

Wat is er een zeer grote blijdschap gekomen in het tentenkamp van Abraham en Sara. Uit de hand van de Heere hebben deze twee oude mensen een kind gekregen: Izak. Het staat niet met zoveel woorden beschreven, maar zouden zij niet iets ervaren hebben van wat David later bezingt in Psalm 139?

Ik loof U, omdat ik op een heel vreselijke wijze wonderbaarlijk gemaakt ben; wonderlijk zijn Uw werken! ook weet het mijn ziel zeer wel.

Ik geloof vast dat er iets van die verwondering en blijdschap in het hart van Abraham en Sara geweest is. Zo is het toch ook in het leven van ouders die een kindje mogen ontvangen uit de hand des Heeren. De Heere gaf leven. Dat maakte Abraham en Sara verblijd.

Maar niet alleen verblijd, het maakte hen ook dankbaar. En vooral in Abraham zien we hoe die dankbaarheid openbaar kwam. En dan komen we bij de vraag: hoe komt ware dankbaarheid openbaar in het leven van een waar gelovige?

In Kolossenzen 3 vers 15 lezen we: *En weest dankbaar.*

Dat woord *dankbaar* heeft in de grondtaal de betekenis van: iemand met het goede genoeg doen. Dus ware dankbaarheid betekent: de Heere genoeg doen met het goede. En wat is dat goede dan? Dat is niets anders dan de goede werken die uit het geloof voortkomen. Dat is niets anders dan gehoorzaam zijn aan de wil en de wet van de Heere. Het is uit liefde gehoorzamen aan wat de Heere geboden heeft. Dankbaarheid is ten diepste geloofsghehoorzaamheid.

En hoe kwam dat bij Abraham openbaar? In twee daden.

Het eerste wat hij doet, is van Izak de naam bekendmaken. Die naam had hij niet zelf bedacht. De Heere had gezegd: *En gij zult zijn naam noemen Izak.*

En dat heeft Abraham in geloofsghehoorzaamheid gedaan. Net zoals later Jozef, die in geloofsghehoorzaamheid het Kind de Naam Jezus moest geven. Toen Abraham zijn zoon de naam Izak gaf, deed hij tegelijk een geloofsbelijdenis. Want met het geven van die naam beleed hij: dit kind is een geschenk van de Heere.

Maar Abraham deed nog iets: hij ging het jongetje besnijden. Dat had de Heere toch ook gezegd in Genesis 17. Dit kind moest besneden worden, want de Heere zou Zijn verbond met hem oprichten. En ook dat heeft Abraham in geloofsghehoorzaamheid gedaan, uit dankbaarheid, om God genoeg te doen.

Kinderen, stel je dat nu eens voor. Daar staat Abraham, een man van honderd jaar, met een scherp stenen mes. Misschien lag Izak wel in de armen van Sara. En dan moet hij dat kleine jongetje gaan besnijden. Hoe zal Abraham dat gedaan hebben? Want van die besnijdenis ging een drievoudige prediking uit.

In de eerste plaats was de besnijdenis een ontdekkend teken. Dat bloed dat vloeide toen Abraham de voorhuid wegsneed, wees de onreinheid van dat kind aan. Het predikte Abraham: Izak kan voor God niet bestaan zoals hij geboren is. Izak is een zondig kind. Izak ligt met heel de wereld verdoemelijk voor God. Izak is een kind des toorns en kan in het Koninkrijk van God niet komen tenzij hij wederom geboren wordt.

In de tweede plaats wees de besnijdenis op de noodzakelijkheid van vernieuwing. Dat hartje van dat kleine kind moest ook besneden worden. Er moest in zijn leven een breuk komen met de zonde. Alles moest worden weggesneden.

Maar dan komt de vraag: hoe moet dat dan? Hoe moet het met Izak goedkomen? Hoe moet het met u, met jou, met mij goedkomen?

Dan komen we bij de derde prediking van de besnijdenis. Abraham heeft verstaan hoe het goed kon komen. Dat was toch de dag van Christus. Zo hebben wij de Heere Jezus horen zeggen in Johannes 8. Dan zeggen wij niet te veel wanneer we zeggen dat Abraham in de geboorte van Izak een vergezicht kreeg op de geboorte van Christus. En dan zeggen we ook niet te veel wanneer we zeggen dat het bloed dat vloeide bij de besnijdenis van Izak heenwees naar het bloed van Christus, dat in de volheid van de tijd op deze aarde zou vloeien.

Dat bloed had Abraham al eerder gezien in de offerdieren die hij slachtte als hij een altaar bouwde. Abraham heeft door het geloof gezien: *Zonder bloedstorting geschiedt geen vergeving.*

Heb jij dat ook gezien in je leven? Heb je dat ook leren geloven? Dat is een afsnijdende weg, want dan kun je zelf niet meer voor de losprijs zorgen die nodig is om je schuld voor God te betalen. Dan moet het echt van de andere kant komen. Dan moet het echt bij Christus vandaan komen.

Ik geloof op grond van de woorden van de Heere Jezus dat Abraham de dag van Christus gezien heeft. Dat hij die ook gezien heeft in de geboorte en de besnijdenis van Izak. Ja, dat was een geloofszaak. Datzelfde zalmakende geloof dat werkzaam was toen de Heere hem wees op de sterren en toen Abraham het geloven mocht en het hem tot gerechtigheid gerekend werd.

Maar zal hij daarmee ook niet hoop en verwachting gekregen hebben voor dat kleine kind dat hij nu moet besnijden? Zal hij ook niet een vergezicht gekregen hebben op Christus, dat het bloed dat Christus in de volheid van de tijd storten zou, ook voor Izak genoegzaam zou zijn? En zal dat ook geen gebedsworsteling gegeven hebben?

Wat moet er veel door het hart van Abraham gegaan zijn, toen hij in geloofsgehoorzaamheid zijn zoon Izak zijn naam gaf en hem besneed, acht dagen na die wonderlijke geboorte.

Dat was nu een blijk van Abrahams dankbaarheid.

En daarin liggen ook lessen voor u, voor jou en voor mij. Wij komen in zondag 1 van de Catechismus tegen wat de enige troost is in leven en in sterven. Daar wordt de rijkdom van de ware gelovigen beleden. En we hebben het deze week met de belijdeniscatechisanten zo samengevat: het eigendom van de Heere Jezus te zijn, een kind van de Vader te zijn en een leerling van de Heilige Geest te zijn. En dat wordt geleerd in de weg van de drie stukken: hoe groot mijn zonde en ellende zijn, hoe ik van al mijn zonden en ellende verlost word, en hoe ik Gode voor zulke verlossing dankbaar zal zijn.

Maar toen ik dat overdacht, werd ik wel bevreesd. Ook voor de gemeente. Weten wij nog wel wat ware dankbaarheid is?

Kijk, als je geen geestelijk leven kent, dan weet je het niet. Dan weet je niet wat de Bijbelse, zuivere dankbaarheid is. Dat kan alleen gekend worden wanneer er een band gekomen is met Christus. Dankbaarheid is niet zomaar een beetje een blij gevoel. Dankbaarheid is op grond van Gods Woord ook niet enkel iets gevoeligs of emotioneels. Dat kan ermee gepaard gaan, maar als ik in de Schrift kijk wat ware dankbaarheid is, en als ik zie hoe dat bij Abraham openbaar komt, dan is dat geloofsgehoorzaamheid.

Dan word ik wel eens bevreesd of dat nog echt openbaar komt. In de andere dagen van de week. In de levensomstandigheden. In de levenswandel. Het kan toch niet samengaan dat je enerzijds werelds leeft en anderzijds een belijdt dat Jezus je Zaligmaker is? Dat strookt toch niet met elkaar. Dan moet er toch iets van geloofsgehoorzaamheid openbaar komen als er werkelijk een band met Christus gekomen is.

Dan zegt de Bijbel: *Hoe lief heb ik Uw wet! zij is mijn betrachtting den gansen dag.*

Dan wordt Psalm 1 je levenslied: *Welgelukzalig is de man, die niet wandelt in den raad der goddelozen, noch staat op den weg der zondaren, noch zit in het gestoelte der spotters. Maar zijn lust is in des HEEREN wet, en hij overdenkt Zijn wet dag en nacht.*

Kijk, dat komt openbaar als het hart besneden wordt. Dan ga je de zonde haten. Dan ga je de wereldgelijkvormigheid haten. Dan ga je vluchten van de ongerechtigheid. En als je weer aan je zonde ontdekt wordt, dan word je juist bedroefd omdat je God daarmee onteert. Dan bekeer je je telkens weer tot de Heere. Dan vlucht je telkens weer tot de troon van Zijn genade.

Die waarachtige bekering, gemeente, staat nooit los van Christus. Hij is de grote Wetvervuller. En zonder Hem kunt u niets doen. Daarom zegt de Heere Jezus:

Ik ben de Wijnstok, en gij de ranken; die in Mij blijft, en Ik in hem, die draagt veel vrucht; want zonder Mij kunt gij niets doen.

Dan krijg je een afhankelijk gebedsleven. Dan ga je ook ontdekken dat het gebed het voornaamste stuk van de dankbaarheid is. Dan wordt het gebed van Psalm 86 je gebed:

*Leer mij, naar Uw wil te hand'len,
'k Zal dan in Uw waarheid wand'len;
Neig mijn hart en voeg het saam
Tot de vrees van Uwen Naam.*

3: De grote blijdschap van Sara

Bij Sara zien wij de dankbaarheid vooral op een andere wijze openbaar komen, namelijk in haar grote blijdschap en diepe verwondering. De blijdschap horen wij in vers 6: *En Sara zeide: God heeft mij een lachen gemaakt; al wie het hoort, zal met mij lachen.*

En haar verwondering klinkt in vers 7: *Voorts zeide zij: Wie zou Abraham gezegd hebben: Sara zoogt kinderen! want ik heb een zoon gebaard in zijn ouderdom.*

Wanneer wij zeggen dat de dankbaarheid bij Abraham vooral openbaar kwam in geloofsgehoorzaamheid en bij Sara in blijdschap en verwondering, wil dat natuurlijk niet zeggen dat Abraham geen blijdschap en verwondering kende. Natuurlijk wel. Maar hier wordt heel nadrukkelijk gesproken over de blijdschap van Sara. En dat heeft een reden.

Sara heeft al eens eerder gelachen. Toen de Heere met de aankondiging van de geboorte kwam, lachte zij achter de tentdeur. Toen was dat de lach van ongeloof. Nu is het anders. Nu heeft de Heere die lach van ongeloof weggenomen. En als de Heere het ongeloof verbreekt, dan breekt het geloof door.

Sara heeft gehoord: zij zal een zoon baren en zijn naam zal Izak zijn. En Sara, die de Hebreeuwse taal sprak, begreep onmiddellijk wat die naam betekende: hij lacht.

O, de Heere heeft het in Sara's leven waar gemaakt. Door het geloof heeft ook Sara zelve kracht ontvangen om zaad te geven en boven de tijd van haar ouderdom een kind te baren, omdat zij Hem getrouw geacht heeft Die het beloofd had.

Ik zie haar als het ware zitten, daar in de tent van Abraham, met haar lieve jongetje Izak. Haar gezicht straalt. Haar lippen vormen een blijde lach. Ze hoort haar man zeggen: deze zoon heet Izak. Hij lacht. En het is de Heere Die de lach op de lippen van Sara legt. Het is de Heere Die de blijdschap in haar hart geeft. Want we horen Sara getuigen: *God heeft mij een lachen gemaakt.* Niet meer het lachen van ongeloof, maar het lachen van geloof.

En weet u wat zo mooi is? In het Hebreeuws hebben die woorden van Sara het karakter van een lied. Ze klinken als een lofzang. De geboorte van Izak doet haar als het ware zingen.

En zo zien we in de Schrift telkens weer dezelfde lijn. Wat Sara hier doet, horen we later van Hanna als Samuël geboren wordt. En nog later horen we het bij de komst van de Heere Jezus, als Maria zingt: *Mijn ziel maakt groot den Heere, en mijn geest verheugt zich in God, mijn Zaligmaker.*

Zo mag Sara in verwondering en met blijdschap een lofzang zingen. Zij mag hier meer vreugde smaken dan anderen smaken in de tijd. Sara ontvangt hier iets van de vrucht van de Heilige Geest: blijdschap. Geestelijke blijdschap.

Maar ook verwondering komt openbaar. *Wie zou Abraham gezegd hebben: Sara zoogt kinderen!* Ongelofelijk, en toch: God heeft het gedaan. De Heere heeft het gegeven.

En als de Heere door de onmogelijkheden heen werkt, dan doet Hij het volkomen. Hij gaf Sara niet alleen kracht om op negentigjarige leeftijd een kind te baren, maar Hij gaf haar zelfs moedermelk, zodat zij haar kind mocht zogen en opvoeden. Dat heeft God gedaan. En dat maakt haar klein en verwonderd.

Maar er is nog iets in vers 7. Sara spreekt over *kinderen*, meervoud. Terwijl ze toch maar één kind gekregen heeft. Hoe kan dat?

Sommigen zeggen: dat past bij de taal van de Bijbel. Dat is waar, dat komt voor. Maar er is ook een diepere gedachte mogelijk. Als Sara spreekt over kinderen, dan ziet zij in dat ene kind al het vele nageslacht dat uit hem voortkomen zal. Dan mag zij in Izak al de menigte zien die uit Abraham voortkomen zal, ontelbaar als de sterren des hemels en als het zand aan de zee.

Dan breekt ook bij Sara het geloof door. Uit haar zal straks een menigte van kinderen voortkomen. Wat een geloof. Wat een blijdschap. Wat een verwondering.

Zo werd het tentenkamp van Abraham en Sara vervuld met vreugde. De Heere was in hun midden. Daar ging iets leven van wat David later zingt:

*Men hoort der vromen tent weergalmen
Van hulp en heil ons aangebracht;
Daar zingt men blij, met dankb're psalmen:
"Gods rechterhand doet grote kracht.*

Mag u dat ook kennen in uw leven? Want waar de Heere gaat werken in het hart van een zondaar, waar Hij komt met Zijn genade, waar Hij een zondaar gaat zaligmaken, daar blijft verwondering over, daar blijft dankbaarheid over, daar komt geestelijke blijdschap in de ziel. Dan gaat de Heilige Geest het hart zo bereiden dat er in dat hart lofzangen geboren worden. En dat kan zelfs in de nacht:

*'k Zal Zijn lof zelfs in den nacht
Zingen, daar ik Hem verwacht;
En mijn hart, wat mij moog' treffen,
Tot den God mijns levens heffen.*

We zien het ook gebeuren rondom de geboorte van de meerdere Izak, de Heere Jezus Christus. De engelen zongen. Zacharias zong. Maria zong. Simeon zong. En al die lofzangen kun je samenvatten in die heerlijke belijdenis:

Mijn ogen hebben Uw zaligheid gezien.

En zo gaat de Heere in het hart van degenen die zalig worden een lied van verwondering en blijdschap werken. Dat wordt geboren in de ziel wanneer het totaal onmogelijk werd, maar Christus juist toen aan de ziel geopenbaard werd en alles voor je werd.

Dan ga je met David zeggen:

Ik heb den HEERE lang verwacht; en Hij heeft Zich tot mij geneigd, en mijn geroep gehoord. En Hij heeft mij uit een ruisenden kuil, uit modderig slijk opgehaald, en heeft mijn voeten op een rotssteen gesteld; Hij heeft mijn gangen vastgemaakt. En Hij heeft een nieuw lied in mijn mond gegeven, een lofzang onzen God.

En dan ga je met Sara getuigen: God heeft mij een lachen gemaakt. Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij is op Zijn schouder, en men noemt Zijn Naam Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst.

En kijk, waar de ware gelovigen zulke momenten kennen, daar kennen zij een voorsmaak van de blijdschap die straks in de hemel overblijven zal. Een voorsmaak die door het geloof geproefd wordt, als de ziel aangeraakt wordt door de Heilige Geest. Dan gaat het zingen:

*Maar 't vrome volk, in U verheugd,
Zal huppelen van zielevreugd,
Daar zij hun wens verkrijgen;
Hun blijdschap zal dan, onbepaald,
Door 't licht, dat van Zijn aanschijn straalt,
Ten hoogste toppunt stijgen.*

Amen.